

D O M

afsagt den 22. august 2012 af Vestre Landsrets 14. afdeling (dommerne John Lundum, Erik P. Bentzen og Mette Øvre (kst.)) i ankesag

V.L. B–

Forsikring A/S
(advokat Jens Andersen-Møller, Aarhus)
mod
Torben
(advokat Mikki Nielsen, Aalborg)

Retten i Aalborg har den 11. marts 2011 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. BS

Påstande

For landsretten har appellanten, Forsikring A/S, gentaget sin frifindelsespåstand for byretten. Subsidiært har forsikringsselskabet nedlagt påstand om frifindelse mod betaling af en mindre erstatning og lavere sagsomkostninger end fastsat ved byrettens dom.

Indstævnte, Torben, har påstået Forsikring A/S dømt til at betale 1.271.410 kr. med procesrente fra den 24. april 2009.

Supplerende sagsfremstilling

Torben har opgjort sin påstand for landsretten således:

”Appellindstævnets årsløn opreguleret til 2009-niveau andrager kr. 443.000,00, jf. bilag 25, samt EAL § 15, stk. 3.

Erstatning for erhvervsevnetab, jf. EAL § 6:

kr. 443.000,00 x 10 x 35 % (erhvervsevnetabsprocenten) = kr. 1.550.500,00

kr. 1.550.500,00 – 18 % (kr. 279.090,00), jfr. EAL § 9 = kr. 1.271.410,00”

Torben har for landsretten fremlagt en lang række ansøgninger til jobs som bl.a. produktionsteknolog.

Af en lønstatistik for 2010 fra Teknisk Landsforbund fremgår bl.a., at en privatansat produktionsteknolog i provinsen i aldersgruppen 50-54 år månedligt tjente 33.633 kr. (median) og i aldersgruppen 55-59 år 33.835 kr. (median). For produktionsteknologer i kommuner og regioner var de tilsvarende lønninger henholdsvis 31.798 kr. og 33.095 kr., og for statsansatte var de 34.840 kr. og 33.346 kr.

Af Undervisningsministeriets hjemmeside ”UddannelsesGuiden” fremgår, at den gennemsnitlige begyndelsesløn for en privatansat produktionsteknolog udgjorde 31.536 kr. pr. måned i 2008.

Forklaringer

Torben og Tina Nielsen har afgivet supplerende forklaring for landsretten.

Torben har supplerende forklaret, at han er uddannet møbelsnedker. Efter ulykken den 5. december 2003 var han sygemeldt frem til den 31. maj 2004. Han har altid arbejdet på fuld tid og har kun i en kort periode været arbejdsløs. Hans arbejde indeholdt kun ”boglege ting” i meget begrænset omfang. Hos A ApS havde han få administrative opgaver. Da han blev ansat i Træindustri ApS, accepterede han at gå ned i løn for ikke at gå arbejdsløs. Han regnede med, at det ikke var en varig nedgang i lønnen. Han havde på et tidspunkt et møde med Peter Larsen hos F, der mente, at hans skade ikke var så slem. Beskrivelsen i ressourceprofilen i akterne hos Aalborg Kommune er ikke retvisende for omfanget af de administrative opgaver, han havde hos A. Hans administrative erfaringer begrænsede sig til bl.a. at sætte ordrer i gang og have kontakt til sælgerne. Han ville gerne videre og udnytte sine mange års erhvervserfaring. Uddannelsen som produktions-

teknolog så derfor spændende og rigtig ud for ham. Det 2-årige uddannelsesforløb var meget udfordrende og indeholdt mange nye ting for ham. Han bestod uddannelsen på normeret tid. Han havde ingen møder med studievejlederen undervejs og ved ikke, om studievejlederen talte med hans lærer. Han søgte et eller to jobs, inden han afsluttede uddannelsen. Efter endt uddannelse søgte han mange jobs. Han kan ikke sige, hvor mange jobs han har søgt som produktionsteknolog. Han søger stadig arbejde, men nu bredere end tidligere. Da han ikke fik noget arbejde, blev han tilbudt diverse kurser, herunder på AMU-centret. I den forbindelse tog han et buschaufførkursus. Den 2. marts 2008 blev han fuldtidsansat som buschauffør. Arbejdet indebærer skæve arbejdstider og et stort ansvar. Som buschauffør tjener han ikke ligeså meget, som han ville kunne som produktionsteknolog.

Tina Nielsen har supplerende forklaret, at hun er faglig konsulent i Arbejdsskadestyrelsen og har været ansat i styrelsen i 11 år. De funktionsbegrænsninger, som en skadelidt har, har betydning for den pågældendes mulighed for at få job. Det vurderes, om ulykken kan have forårsaget de skader, som vedkommende lider af, og det vurderes, hvilket arbejde vedkommende kan påtage sig. Torben s sag har været meget typisk, idet det ikke var muligt ved den første udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen at vurdere hans erhvervsevnetab. Torben var da under revalidering. Da revalideringen var afsluttet, blev det vurderet, om det var realistisk for Torben , at tjene, hvad en nyuddannet produktionsteknolog normalt måtte antages at kunne tjene. Der var tale om en prognose. For Torben s vedkommende var lønnen væsentlig lavere lige inden ulykken i forhold til den seneste årsopgørelse, men styrelsen var af den opfattelse, at den lavere løn ikke ville have været ved. På den anden side tog Arbejdsskadestyrelsen i betragtning, at Torben havde mulighed for at få job som produktionsteknolog med en forventet højere løn end tidligere som møbelsnedker. Der var vurderingen, at lønnen for Torben ville være i den nedre del af lønspændet for produktionsteknologer, idet bl.a. Torben s alder og skånehensyn skulle tages i betragtning.

Det sker, at kommunerne revaliderer en skadelidt til en uddannelse, hvor det ikke er realistisk at få job. Det er hendes vurdering, at det ikke var konjunkturerne, som var årsagen til, at Torben ikke fik arbejde som produktionsteknolog i 2007. Hun kan ikke sige, hvad årsagen så var, men i dag vil konjunkturerne højst sandsynlig have betydning.

Hun er ikke i tvivl om, at Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om et erhvervsevnetab på 35 % er rigtig, selv om det ville have været ønskeligt, at begrundelsen for afgørelsen havde været

mere præcis fra starten. Styrelsen lagde ved udtalelsen af 24. marts 2009 til grund, at Torben havde en årsindtægt på ca. 233.000 kr. Hun mener, at styrelsen havde modtaget en lønseddel fra Torben. Der blev ikke taget hensyn til pension. En sædvanlig pension indgår ikke, da det er forventningen, at denne modsvares af en tilsvarende pension i det tidligere arbejde. Hvis der ikke var pension i det tidligere job, men der er det i det nye, vil pensionen sandsynligvis blive inddraget ved beregningen af erhvervsevnetabet. Hvis pensionen er meget usædvanlig, vil den ligeledes indgå.

Torben skal bevise, at det er overvejende sandsynligt, at skaden er årsagen til lønnedgangen. Arbejdsskadestyrelsen er opmærksom på, at bevisbyrdereglen er anderledes i f.eks. patientskadesager. Hvis den skadelidte er arbejdsløs, er der som udgangspunkt en formodning om, at den pågældende kommer i arbejde. Arbejdsskadestyrelsen tager ikke stilling til, om det er muligt at genoptage sagen, hvis vedkommende ikke kommer i arbejde. Hun ved ikke, om lønniveauet for produktionsteknologer blev undersøgt, da Arbejdsskadestyrelsens udtalelse blev afgivet. Det har ikke haft selvstændig betydning, at Torben ikke er blevet arbejdsprøvet i et job som produktionsteknolog. Hun kan af de kommunale akter se, at Torben og migræne havde en vis betydning under revalideringsforløbet. Det kan ikke udelukkes, at migrænen også kan have betydning for arbejdet som produktionsteknolog, hvis der bl.a. er meget at læse, selv om migrænen ikke inden skaden var erhvervsbegrænsende. Der er nogle skånehensyn at tage til Torben, og det er Arbejdsskadestyrelsens vurdering, at disse vil have betydning også i et arbejde som produktionsteknolog.

Procedure

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten og har procederet i overensstemmelse hermed.

Landsrettens begrundelse og resultat

Samtlige voterende udtaler:

Årslønnen efter erstatningslovens § 7

Torben havde på tidspunktet for færdselsulykken den 5. december 2003 været ansat i

Træindustri ApS som møbelsnedker i ca. 7 måneder. Det er ubestridt, at lønnen udgjorde 25.500 kr. pr. måned, svarende til en årsløn på 306.000 kr.

Efter bevisførelsen er der ikke grundlag for at antage, at Torben ; ansættelse hos Træindustri ApS kun var midlertidig, eller at Torben kunne have en berettiget forventning om, at lønnen hos Træindustri ApS ville stige, så den mindst ville svare til lønnen under ansættelsen i A ApS. Landsretten finder derfor, at Torben ; årsløn på ulykkestidspunktet skal fastsættes i medfør af erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, og årslønnen på ulykkestidspunktet fastsættes herefter til 306.000 kr.

Erhvervsevnetabsprocenten

Landsretten lægger til grund, at Torben som følge af den skade, han pådrog sig ved ulykken, ikke kunne fortsætte som møbelsnedker, idet han ikke kunne udføre arbejde, som var udpræget gående, stående eller involverede tunge løft.

Efter erstatningsansvarslovens § 5, stk. 2, skal der ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter bl.a. dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling.

Dommerne Erik P. Bentzen og Mette Øvre (kst.) udtaler herefter:

Efter Torben forklaring og ifølge notat af 21. januar 2005 i ressourceprofil fra Aalborg Kommune lægger vi til grund, at Torben vurderede, at uddannelsen til produktionsteknolog var den rigtige uddannelse for ham, idet han derved kunne gøre brug af sin møbelsnedkeruddannelse. Torben gennemførte uddannelsen på normeret tid, og der er efter bevisførelsen ikke grundlag for at antage, at han efter uddannelsen ikke var kvalificeret som produktionsteknolog. Han havde i sagens natur ingen erhvervserfaring som produktionsteknolog, men havde en betydelig erhvervserfaring som møbelsnedker. Torben var 51 år, da han var færdiguddannet.

Arbejdsskadestyrelsen afgav den 8. september 2005 en vejledende udtalelse om Torben ; erhvervsevnetab. Erhvervsevnetabet blev midlertidigt fastsat til mindre end 15 % under hensyn til, at Torben på det tidspunkt var under revalidering til produktionstek-

nolog.

Ved udtalelse af 24. marts 2009 fastsatte Arbejdsskadestyrelsen Torben erhvervsevnetab til 35 %. Styrelsen lagde til grund, at Torben havde haft en årsindkomst før skaden på ca. 380.000 kr., og at han på tidspunktet for udtalelsen havde en indtægt på ca. 233.000 kr. fra arbejdet som buschauffør. Ved senere udtalelser af 24. april 2009 og 12. oktober 2009 har Arbejdsskadestyrelsen fastholdt, at Torben har et erhvervsevnetab på 35 %. Det er kendetegnende, at Arbejdsskadestyrelsen udbyggede begrundelsen for det fastsatte erhvervsevnetab ved de senere udtalelser.

Da Torben gennemførte uddannelsen til produktionsteknolog, kan der alene tilkendes erstatning for tab af erhvervsevne, hvis skaden efter færdselsulykken medfører en begrænsning i udøvelsen af arbejdet som produktionsteknolog og som følge heraf et tab af indtægt. Det er ikke godtgjort, f.eks. ved gennemførelse af en arbejdsprøvning, at Torben som følge af skaden efter ulykken ikke ville kunne udføre arbejdet som produktionsteknolog i fuldt omfang. Landsretten lægger dog til grund, at det ikke er lykkedes for Torben, at få arbejde som produktionsteknolog, selv om det efter de foreliggende statistiske oplysninger om beskæftigelsesgraden for produktionsteknologer i 2007 skulle have været muligt, idet der tilsyneladende da var fuld beskæftigelse i Nordjylland. Det kan således ikke konstateres, hvad årsagen til den manglende ansættelse som produktionsteknolog skyldes, men det må navnlig efter 2008 antages, at faldet i konjunkturerne kan være en medvirkende årsag. Torben har herefter ikke løftet bevisbyrden for, at det var personskaden, der var årsagen til, at han ikke opnåede ansættelse som produktionsteknolog.

Efter det anførte, og da Torben, efter de statistiske oplysninger om produktionsteknologers lønninger som minimum burde kunne tjene en løn, som overstiger lønnen på skadetidspunktet opreguleret til 2009, kan Arbejdsskadestyrelsens fastsættelse af Torben's erhvervsevnetab til 35 % ikke lægges til grund. Erhvervsevnetabet er herefter mindre end 15 %, og Forsikring A/S skal derfor ikke betale erstatning til Torben

Vi stemmer derfor for at tage Forsikring A/S' frifindelsespåstand til følge.

Dommer John Lundum udtaler:

Den omstændighed, at Torben i forbindelse med et revalideringsforløb gennemførte

en uddannelse til produktionsteknolog på normeret tid, giver ikke i sig selv en forventning om, at han også ville kunne få et arbejde som produktionsteknolog til en sædvanlig løn. Vurderingen af, hvilken løn Torben ville kunne forventes at tjene som produktionsteknolog, vil således skulle ske ud fra en konkret bedømmelse af hans individuelle forhold, herunder hans alder, hans erhvervserfaring eller mangel på samme som produktionsteknolog og de begrænsninger, den personskade, Forsikring A/S har anerkendt erstatningsansvaret for, indebar for ham ved udførelsen af de arbejdsopgaver, en produktionsteknolog sædvanligvis vil skulle varetage.

Jeg finder ikke, at der foreligger det fornødne sikre grundlag for at tilsidesætte Arbejdsskadeanstaltens vurdering, hvorefter personskaden har påført Torben ; et varig erhvervsevnetab også i en eventuel ansættelse som produktionsteknolog. Under hensyn til forholdet mellem den årsløn, Torben havde på uheldstidspunktet, jf. bemærkningerne ovenfor, og den løn, Torben kunne forvente at tjene ved et arbejde som produktionsteknolog, finder jeg, at erhvervsevnetabet skal fastsættes til 15%.

Der træffes afgørelse vedrørende dette spørgsmål efter stemmeflertallet.

Samtlige voterende udtaler herefter:

Efter sagens udfald sammenholdt med parternes påstande skal Torben betale sagsomkostninger for begge retter til Forsikring A/S med i alt 196.420 kr. Beløbet omfatter 36.420 kr. til retsafgift og 160.000 kr. til udgifter til advokatbistand.

Beløbet til dækning af udgifter til advokatbistand er inkl. moms, da Forsikring A/S ikke er momsregistreret. Landsretten har ved fastsættelsen af beløbet lagt vægt på sagens økonomiske værdi samt dens omfang, forløb og udfald.

Th i k e n d e s f o r r e t:

'Forsikring A/S frifindes.

Torben skal betale sagens omkostninger for begge retter til Forsikring A/S med 196.420 kr.

De idømte sagsomkostninger, der forrentes efter rentelovens § 8 a, skal betales inden 14 dage.

John Lundum

Erik P. Bentzen

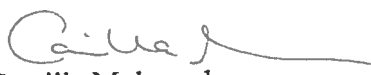
Mette Øvre
(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling

Udskriftens rigtighed bekræftes

Vestre Landsret,

Viborg den 22. august 2012.

Camilla Mølgaard

elev

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 11. marts 2011 i sag nr. BS 6-

Torben

mod

Forsikring A/S

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag drejer sig om hvorvidt sagsøger, Torben , har et erhvervsevnetab og i givet fald størrelsen heraf.

Den 5. december 2003 var sagsøger involveret i en færdselsulykke, hvor modparten var forsikret hos sagsøgte, Forsikring A/S. Sagsøgeren kunne ikke genoptage sit tidligere arbejde som snedkersvend, og uddannede sig under revalidering til produktionsteknolog, som blev afsluttet den 31. januar 2007. Sagsøger indhentede en vejledende udtalelse fra Arbejdsskadesstyrelsen, der 24. marts 2009 vurderede, at sagsøgerens erhvervsevnetab kunne fastsættes til 35 %. Sagsøger mente, der var en regnefejl i vurderingen, og anmodede om en ny udtalelse. Arbejdsskadesstyrelsen fastholdt ved skrivelse af 24. april 2009, at erhvervsevnetabet var 35 %. Sagsøgte var ikke enig i afgørelsen og skrev den 22. juni 2009 til Arbejdsskadesstyrelsen, der ved skrivelse af 12. oktober 2009 fastholdt, at erhvervsevnetabet var 35 %.

Under sagen, der er anlagt 9. april 2010, har sagsøgeren påstået, at sagsøgte skal betale 1.505.000,00 kr. med tillæg af Nationalbankens udlånsrente + 7% fra den 24.04.2009 og til betaling sker.

Sagsøgte har påstået frifindelse, subsidiært at den påståede erstatning fastsættes til et mindre beløb med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Erhvervsevnetabet er af sagsøgeren opgjort på følgende måde:
430.000 kr. x 10 x 35% 1.505.000,00 kr.

Hvor 430.000 kr. er sagsøgerens årsløn opreguleret til 2009, og de 35 % er erhvervsevnetabsprocenten.

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2.

Torben har forklaret, at han var lærling fra 1973 til 1976, hvor han blev snedkersvend. Han havde herefter arbejde som snedkersvend helt frem til ulykken den 5. december 2003, bortset fra værnepligten i 1979/1980 og 1½ måned derefter. Han arbejdede hos A ApS fra 1997 til 2003. Han arbejdede primært i produktionen. Han arbejdede 34 timer i produktionen, og de resterende 3 timer brugte han på kontakten til sælgerne, og som bindeled mellem chefen og de ansatte. I starten var der ansat en ud over sagsøger, og på et tidspunkt var der 5-6 ansatte i A ApS. Han lavede ikke arbejdsplaner, da alle ansatte vidste, hvad de skulle lave. Produktionen fik ordrer med start og slutdato, og sagsøger skulle sikre, at tingene blev lavet i prioriteret rækkefølge. A ApS gik konkurs i 2003, og en del af produktionsapparatet og varelageret blev købt af træindustri ApS. Sagsøger startede hos P den 4. maj 2003. Han var med at flytte ting til den nye arbejdsplads, og her ryddede op, byggede lagerhal og etablerede lager til overflødige maskiner. Der gik 5 måneder hermed, og den almindelige produktion af køkkener begyndte ca. en måned, før han blev kørt ned. Efter ulykken var han sygemeldt frem til han blev opsagt den 31. maj 2003. Han var blevet kaldt på arbejde den 22/23 juli 2004, og 3 uger frem lavede han administrativt arbejde. Han havde tilbudt at hjælpe med administrativt arbejde, selvom han ikke havde prøvet det før. Han skulle finde oplysninger til brug for produktionen. Det var oplysninger, han havde i hovedet, og som ikke var nedskrevet. 8 uger efter ulykken var han til en samtale hos F. Samtalen med Peter var ikke forløbet specielt godt. Sagsøger kunne ikke arbejde i produktionen på grund af skaderne efter uheldet. Han havde tilbudt at hjælpe med oplysninger til produktionen. Peter var muligvis blevet sur på ham, og det var muligvis baggrunden for hans skrivelse til (bilag D).

Efter uheldet kunne han ikke genoptage sit sædvanlige arbejde som møbel-snedker. Han var til samtaler hos kommunen, da det skulle afklares, hvad han så skulle. Han havde overfor kommunen oplyst, hvad han hidtil havde lavet, herunder at han fra 1997 til 2003 var arbejdsleder/medarbejder i produktionen hos A ApS (bilag G, 24-01-2005). Hans arbejde i produktionen i 34 timer, og det administrative arbejde var som oplyst foran. Han fandt ud af, at produktionsteknolog lå fint i forlængelse af hans uddannelse og arbejde som møbelsnedker. Han gik i gang i 2005 og blev færdig i 2007. Uddannelsen som produktionsteknolog var rimelig svær. Han var gået ud af skolen efter 9. kl., og nogle af de andre elever havde studentereksamen. Herudover havde han haft et tiltagende antal migræne anfald. Han havde siden 6 års alderen haft migræne, og den kom og gik. Den var nogen gange være, når han var belastet. Uddannelsen tog til tider meget tid, og han kunne få migræne.

Han havde på møderne med kommunen omtalt sine vanskeligheder under uddannelsen, herunder havde han sendt en mail den 11. juni 2006 (bilag I). Studievejlederen havde løbende orienteret kommunen om, at han fulgte

undervisningen, og at han ikke havde problemer i forhold til det faglige indhold (bilag S-U). Han havde ikke talt med studievejlederen, så han ved ikke på hvilket grundlag studievejlederen har udtalt sig. Han blev færdig på normeret tid, men han synes, det var rimelig hårdt. Midt i uddannelsen synes han det var for hårdt, og han havde søgt 2 jobs som sælger, som han ikke havde fået. Før han blev færdig, havde han søgt et eller 2 job som produktionsteknolog. Efter han var færdiguddannet havde han i perioden fra februar 2007 til 2011 sendt 32- 33 ansøgninger. Han havde fået nogle op-ringninger, og han havde været til 4-5 samtaler, men han havde ikke fået noget job. Han holdt sig opdateret, om hvad der skete på arbejdsmarkedet. Da han efter en periode ikke havde fået et job, blev han indkaldt til en samtale for at få afklaret sin fremtidsperspektiver. Han fik tilbudt nogle kurser, og de sagde, at han skulle søge noget bredere. Familien havde brug for en indtægt mere, og han var meget opsat på at få et arbejde. Han fandt ud af, at han kunne få job som buschauffør. Han havde stort kørekort, som blot skulle udvides med et erhvervskørekort. Fra 2008 havde han arbejdet på fuld tid som buschauffør hos A. Det er ikke noget drømmejob. Det er mange skæve arbejdstider, og han søger andet arbejde, herunder som produktionsteknolog. Økonomien var meget trængt efter uheldet. Hans hustru måtte tage ekstra arbejde, medens han læste. Indtægterne er stadig meget beskedne, og de giver ikke mulighed for at de kan afdrage på lån. Som buschauffør har han ikke haft sygedage på grund af migræne. Før i tiden havde han også få sygedage. Han mener ikke, at migrænen har nogen betydning for hans arbejde som produktionsteknolog. Han har ikke nævnt det i sine ansøgninger og det har ikke været omtalt ved de ansættelsessamtaler han har deltaget i.

Som anført i speciallægeerklæring (bilag F) er hans venstre ankel altid let hævet, og det forværres ved belastning, og når han står op i længere tid. Han har smerter omkring anklen. Han kan maksimalt gå et par kilometer. Han har i dag specialfremstillet sko.

Den sidste måned før uheldet tjente han 25.500 kr.

Tina Nielsen har forklaret, at hun har været ansat hos Arbejdsskadesstyrelsen i 10 år, heraf de seneste 7 år som konsulent i kontor for private erstatningssager. Hun har ikke deltaget i sagsbehandlingen i de fremlagte udtalelser fra Arbejdsskadesstyrelsen. Hun har gennemgået udtalelserne, og hun er enig i et erhvervsevnetab på 35 %. Resultatet er baseret på økonomiske prognoser om, hvordan det ville være gået hvis sagsøger ikke var kommet til skade, og hvordan det nu vil gå under hensyntagen til, hvad der kan forlanges af den pågældende i henhold til § 5. De økonomiske oplysninger (bilag 7, side 2) er indhentet fra skattevæsenet. Sagsøgeren havde i hele 2003 tjent 388.205 kr. Indtægten i året forud for skaden er sat til 380.000 kr. Det er i udtalelsen anført, at en opregulering til 2009 niveau svarer til 430.000 kr. Det er en skrive fejl da opreguleringen svarer til 2008 niveau. 2009 niveau er ca. 3% højere. Indtægten på 380.000 kr. er fastsat med udgangspunkt i § 7, stk. 1, men vidnet har altid § 7, stk. 2 i mente. Skaden er indtrådt meget sent i 2003, og indtægten i året forud er sat til 380.000 kr., og det ser retvisende ud i forhold til sagsøgerens indtægt i tidligere år. De 35 % er sat ud

fra hvad man med rimelighed kan forlange af sagsøger jf. § 5. Sammenholdes den opregulerede indtægt på 430.000 kr. med sagsøgerens indtægt på 233.00 kr. som buschauffør, giver det en forskel på 45 %. Her er der fastsat 35%, og det er ud fra en prognose, hvor der er taget hensyn til hvad man med rimelighed kan forlange af sagsøger jf. § 5. Det fremgår ikke af den første udtalelse (bilag 7), hvorfor de 45 % er blevet til 35 %, men det fremgår af næste udtalelse (bilag 9). Om sagsøgeren ikke har gjort nok for at få et bedre betalt job, kan vidnet ikke udtale sig om. Der er ved skønnet i henhold til § 5 taget hensyn til, at sagsøger forud har været vant til manuelt arbejde, at han har haft det svært under uddannelsen, at han har migræne, og til hans alder. Sagsøgerens migræne kan spille ind på udførelsen af hans arbejde. Han har haft migræne fra barnsben, og det har ikke hindret ham i hans hidtidige arbejde, så vidnet vurderer, at det ikke vil medføre, at han ikke kan udføre arbejde indenfor sin uddannelse. Han har haft migræne under uddannelsen, og det kan være, fordi han følte sig presset. Det fremgår af de lægelige oplysninger, at sagsøger i perioder har haft behov for behandling, men der er ikke oplysninger om ekstra behov i forbindelse med arbejdet som møbelsnedker.

Vidnet er bekendt med de fremlagte bilag som viser hvad en produktionsteknolog tjener. Arbejdsskadesstyrelsen er enig i, at sagsøger burde kunne finde arbejde indenfor området. Sagsøger har dog begrænsninger, så de har vurderet, at han ikke kan få samme løn som andre produktionsteknologer. Vidnet har op til mødet i dag slået op på internettet. Løn indenfor området svinger fra 24.500 kr. til 35.500 kr. så gennemsnitslønnen siger ikke så meget. Hun har fundet nogen som er villig til at arbejde for 25.000 kr. til 30.000 kr. Henset til sagsøgerens begrænsninger, herunder hans alder, migræne og til at han ikke er vant til at arbejde med hovedet, vurderer de, at hans indtægtsmuligheder ligger i bunden af intervallet eller måske lavere. Skulle Arbejdsskadesstyrelsen lave en udtalelse i dag ville de tage hensyn til, at sagsøger nu er ældre, og at det er længere siden, at han har afsluttet sin uddannelse uden at få arbejde. Som tiden går bliver det mindre realistisk, at sagsøgeren kan få arbejde indenfor sit uddannelsesområde. Her har Arbejdsskadesstyrelsen vurderet, at sagsøger burde kunne få arbejde indenfor området, men til en løn der ligger under gennemsnittet. Vidnet er ikke bekendt med, hvorfor sagsøger ikke har fået arbejde. Hun er ikke bekendt med hvor mange stillinger han har søgt, eller hvordan afslagene er begrundet. Ankestyrelsen mener ikke, at konjunkturforholdene er årsag til at sagsøgeren ikke har fået arbejde. Det fremgår af de fremlagte statistikker, at der var en meget høj beskæftigelsesgrad indenfor området. I sagen er det oplyst, at sagsøgerens hus var ved at gå på tvangsauktion, og at det er begrundelsen for at han har søgt arbejde indenfor et andet område.

Vidnet har fået alle processkrifter og bilag fra sagsøgerens advokat for at hun kunne forberede sig på de aktuelle spørgsmål. Hun og Ankestyrelsen er ofte indkaldt som vidner i retssager. Hun er ikke bekendt med, hvor ofte de i forbindelse med vidneforklaringer ændrer deres vurderinger, men hun mener, at der fastholdes flere end der ændres. Såfremt hun var af den opfattelse, at vurderingen her skulle ændres, ville hun forud for mødet have sendt

en ændret vurdering.

Her er méngraden sat til 8 %. Arbejdet som produktionsteknolog er mindre belastende end sagsøgerens tidligere arbejde, men hun kan ikke udelukke, at en produktionsteknolog skal ud for at se på tingene. Hun har ikke undersøgt nærmere hvad en produktionsteknolog laver. Hun har ikke undersøgt hvilke stillinger sagsøger har søgt. Hun har ikke undersøgt beskæftigelsesgraden, men det fremgår af bilagene, at den er 100 % for Tech College Aalborg.

Arbejdsskadesstyrelsen har fastsat sagsøgerens indtægt i året forud for skaden til 380.000 kr. De har ikke indhentet en udtalelse hos arbejdsgiveren om den aktuelle indtægt umiddelbart før skaden. De har trukket oplysningerne om sagsøgerens indtægter fra skattevæsenet. Foreholdt at sagsøgeren her har oplyst, at han tjente 25.500 kr. pr. måned før uheldet, forklarer vidnet, at man ser på den aktuelle løn, men at man stadig laver en prognose på baggrund af, hvad den pågældende tjente i tidligere år. Her er indtægten i året forud for uheldet sat til 380.000 kr., og det ser retvisende ud når man ser på sagsøgerens indtægter i årene forud. Den tidligere arbejdsgiver gik konkurs, og sagsøgeren er gået ud og har taget det arbejde han kunne få, og så til en lavere løn. Nyt arbejde med lavere løn kan medføre en lavere lønprognose. Her foreligger der mere en § 7, stk. 2 situation end en § 7, stk. 1 situation.

Pensionsalderen varierer. En alder på 50 år er nok en begrænsning i forhold til udnyttelse af en revalidering. Sagsøgeren har bevisbyrden for sit tab. Arbejdsskadesstyrelsen har set på, om det er overvejende sandsynligt, at skaden er årsag til en indtægtsnedgang. Udgangspunktet er ikke, at skaden er årsag til indtægtsnedgangen. De er ved prognosen for sagsøgerens fremtidige indtægt gået ud fra, at han fik arbejde indenfor sin uddannelse, men at indtjeningen vil være i den nedre del af indtægtsniveauet for produktionsteknologer, henset til sagsøgerens begrænsninger, herunder hans alder, at han havde svært ved at tage uddannelsen, at han har migræne, og at det er begrænset, hvad han kan lave på grund af skaden. Det fremgår af udtalelserne fra studievejlederen, at studiet er forløbet planmæssigt, men det er ikke ensbetydende med, at der ikke er begrænsninger hos sagsøgeren. Som tiden går bliver det mindre realistisk, at sagsøgeren kan få arbejde indenfor sit uddannelsesområde.

Parternes synspunkter

Sagsøger har under hovedforhandlingen uddybet sine anbringender i påstandsdokument af 21. januar 2011, hvor fremgår:

- " at parterne er blevet enige om at anmode Arbejdsskadesstyrelsen om at vurdere sagsøgerens erhvervsevnetabsprocent,
- at Arbejdsskadesstyrelsen ved afgørelse af 24.03.2009 har vurderet sagsøgerens erhvervsevnetab til 35%, jfr. bilag 7,
- at Arbejdsskadesstyrelsen efterfølgende hhv. den 24.04.2009, jfr. bilag 9,

og den 12.10.2009, jfr. bilag 14 har revurderet erhvervsevnetabsprocenten, men har fastholdt vurderingen af erhvervsevnetabet til 35%,
at Arbejdsskadesstyrelsen i bilag 14 anfører:

"Vi har i vores vurdering af erhvervsevnetabet lagt vægt på, at orben over 2½ år efter endt uddannelse og 6 år efter skaden stadig ikke varetager et arbejde, hvor han har en lønindkomst svarende til hans lønindkomst før skaden. Henset til Torben's alder vurderer vi heller ikke, at det er sandsynligt, at han kommer i arbejde som produktionsteknolog med en løn mindst svarende til den løn, han oppebar før skaden. Vi vurderer i den forbindelse ikke, at der er konjunkturmæssige forhold, der er årsag til, at han ikke har kunnet finde arbejde som produktionsteknolog

Vi vurderer endvidere, at Torben kunne eller burde kunne finde beskæftigelse til en højere løn end hans nuværende arbejde som buschauffør. Vi har i den forbindelse lagt vægt på, at Torben med sine uddannelser og erhvervserfaring burde kunne finde andet arbejde til en højere løn end i erhvervet som buschauffør.

Vi fastholder på den baggrund ud fra en samlet betragtning vores vurdering af erhvervsevnetabet som følge af ulykkestilfældet den 5. december 1003 til skønsmæssigt 35 procent. Vi henviser iøvrigt til vores udtalelse af 24. marts 2009."

at sagsøgerens erhvervsevnetabsprocent herefter kan fastsættes til 35%,
at det bestrides, at forværringen af sagsøgerens migræne i perioden 2005 til 2007 ikke skulle være uhedsrelateret. Det bemærkes, at sagsøger i denne periode læste til produktionsteknolog (revalidering),
at sagsøgte ikke har besvaret sagsøgerens opfordringer 1-7, og at sagsøgetes manglende besvarelse heraf skal tillægges sagsøgte processuel skadevirkning,
at det er ubestridt, at sagsøger før skaden i 2003 tjente ca. kr. 380.000,00 om året og når denne indtægt opreguleres til 2009-niveau, svarer dette til ca. kr. 430.000,00 om året, jfr. bilag 7 og EAL § 15, stk. 3,
at sagsøgte selv har anerkendt denne opregulering, jfr. bilag 12, side 2, 5. sidste afsnit,
at Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 24.03.2009 skal lægges til grund,
at såfremt sagsøgte måtte gøre gældende, at sagsøger ikke har gjort, hvad der er muligt for at opnå anden beskæftigelse end hans nuværende arbejde, da påhviler bevisbyrden herfor sagsøgte og sagsøgte ses ikke at have løftet denne bevisbyrde, uagtet at sagsøger under sagens forberedelse har opfordret sagsøgte dertil,
at sagsøgerens krav forrentes fra den 24.04.2009 og indtil betaling sker, jfr. EAL § 16, idet Arbejdsskadestyrelsens afgørelse forelå den 24.03. 2009, jfr. bilag 7.

Sagsøger har under hovedforhandlingen uddybet sine anbringender i påstandsdokument af 19. januar 2011, hvor fremgår:

"Det ikke er godt gjort, at Torben erhvervsevne som følge af gener relateret til uheldet den 5. december 2003 efter det gennemførte revalideringsforløb er reduceret i et sådant omfang, at denne har krav på erstatning for erhvervsevnetab.

Den gennemførte revalidering kvalificerer Torben til en løn, der er højere end den løn, han oppebar på skadestidspunktet, hvorfor han ikke har lidt et erhvervsevnetab.

Torben gennemførte uddannelsen på normeret tid, og der er ikke holdpunkter for at fastslå, at han ikke skulle være kvalificeret til at udføre det arbejde, uddannelsen sigtede mod, og der er ikke grundlag for at fastslå, at det er skadesfølger, der er baggrund for, at Torben ikke opnåede arbejde indenfor sit nye fag.

Torben led også før færdselsuheldet af migræne og oplevede i perioden 2005-2007 en forværring af denne lidelse.

Denne forværring er ubestridt ikke uhedsrelateret, men er efter sin karakter egnet til at påvirke de kognitive præsentationer. Det bemærkes, at tilsvarende gener i praksis ofte fører til fastsættelse af betydelige méngrader og erhvervsevnetab.

Udgangspunktet for vurderingen af betydningen af en indtægtsnedgang ved fastsættelse af erhvervsevneprocenter må, også i overensstemmelse med princippet i erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, tage udgangspunkt i indtjeningsforholdene på skadestidspunktet.

Torben oppebar på skadestidspunktet en månedsløn på kr. 25.500,00, svarende til en årsindkomst på kr. 306.000,00.

Det bestrides, at den årløn, der skal lægges til grund for beregningen af en eventuel erhvervsevneerstatning, kan opgøres til kr. 430.000,00, som forudsat i Torben beregning.

Torben var på skadestidspunktet overgået til anden beskæftigelse, og årslønnen skal på denne baggrund fastsættes efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2 og ikke som forudsat efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 1.

Subsidiært bestrides det, at der er grundlag for at fastsætte erhvervsevnetabsprocenten til 35."

Rettens begrundelse og afgørelse

Arbejdsskadesstyrelsen har i sine udtalelser vurderet, at sagsøgeren fremover kunne tjene ca. 2/3 af 430.000 kr. eller ca. 286.000 kr. Arbejdsskadesstyrelsen har taget udgangspunkt i en løn for nyuddannede produktionsteknologer på 23.330 kr. til 25.000 kr. som de fremgår af Løn-Index, og vidnet har forklaret, at løn indenfor området i dag svinger fra 24.500 kr. til 35.500 kr., og hun har fundet nogen, som er villig til at arbejde for 25.000 kr. til 30.000 kr. Sagsøgte har fremlagt udskriftet fra Undervisningsministeriets uddannelsesguide, hvorefter gennemsnitslønnen for en nyuddannet privatansat produktionsteknolog i 2008 var 31.536 kr., og fra Jobindex, som har udregnet en månedsløn for en i sagsøgerens situation til 31.875 kr. +/- 5.680 kr. Henset til sagsøgerens alder, at han havde det svært under uddannelsen, at han lider af migræne, at ankelskaden og følgenre giver begrænsning i hans beskæftigelsesmuligheder, og til at han har afsluttet uddannelsen som produktionsteknolog i januar 2007 og stadig ikke har arbejde, finder retten, at prognosen for sagsøgerens indtægt som produktionsteknolog må ligge i den lave ende af indtægtsspændet for nyuddannede produktionsteknologer. Herefter finder retten ikke, at der er grundlag for at tilsidesætte Arbejdsskadesstyrelsens vurdering, hvorefter sagsøgeren fremover forventes at kunne tjene ca. 286.000 kr.

Arbejdsskadesstyrelsen har ud fra sagsøgernes skattepligtige indtægt for hele 2003 på 388.205 kr. med udgangspunkt i erstatningsansvarslovens § 7, stk. 1, vurderet, at sagsøgers årsløn forud for uheldet var 380.000 kr. Sagsøger skiftede arbejdsgiver i maj 2003, og hans indtægt udgjorde herefter 25.500 kr. pr. måned svarende til en årsløn på 306.000 kr. Herefter finder retten, at sagsøgerens årsløn skal fastsættes efter et skøn i henhold til erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2. Sagsøgeren har i mere end 20 år forud for uheldet haft ansættelse som snedkersvend, hans skattepligtige indtægt var 342.000 kr. i 2000, 339.905 kr. i 2001, og 362.502 kr. i 2002, arbejdsskiftet i maj 2003 var begrundet i arbejdsgiverens konkurs, og sagsøgeren fortsatte i det overtagne firma, men til en lavere løn. Henset til at sagsøgers langvarige ansættelse som snedkersvend, at hans indtægter i årene forud har været på samme niveau, og til at han i en akut situation har været nødt til at tage ansættelse til en lavere løn i det overtagne firma, finder retten ikke, at der er sikkert grundlag for at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens vurdering af værdien af sagsøgerens arbejdskraft på skadestidspunktet.

Henset til prognoserne for sagsøgerens løn før og efter uheldet, finder retten ikke, at der er tilstrækkelig sikker grundlag for at tilsidesætte Arbejdsskadesstyrelsens vurdering om et erhvervetab på 35 %. Herefter tages sagsøgerens påstand til følge.

Efter sagens udfald skal sagsøgte betale sagsomkostninger til sagsøgeren med 164.626 kr., hvor 36.420 kr. udgør retsafgift, 3.206 kr. transportgodtgørelse til vidnet, og 125.000 kr. inklusiv moms udgør advokatombkostninger.

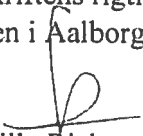
Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Forsikring A/S, skal inden 14 dage til sagsøger, Torben
betale 1.505.000,00 kr. med tillæg af Nationalbankens udlånsrente +
7% fra den 24.04.2009 samt sagsomkostninger med 164.626 kr.

Sagsomkostninger forrentes i henhold til rentelovens § 8a.

Peter Damm
dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Aalborg, den 11. marts 2011.

Kamilla Rieks, overassistent - tlf. 96307178